

Skupno projektno in raziskovalno delo kot podlaga za trajne medčloveške odnose

Zalka Kuchling

Zvezna gimnazija in zvezna realna gimnazija za Slovence, Celovec, Avstrija
bg-klu-slow-dir@bildung-ktn.gv.at,

Loredana Guštin

Državni licej Franceta Prešerna, Trst, Italija
loredana.gustin@preseren.edu.it,

Andreja Ahčin

Biotehniški center Naklo, Slovenija
andreja.ahcin@bc-naklo.si.

Izvleček

Ravnateljice, učiteljice in učitelji Zvezne gimnazije in zvezne realne gimnazije za Slovence iz Celovca, Državnega liceja Franceta Prešerna iz Trsta in Biotehniškega centra Naklo v projektih skupaj ustvarjajo od šolskega leta 2015/2016 oziroma 2016/2017 s projektom Mini Slavit. V šolskem letu 2017/2018 so svoje sodelovanje nadgradili z dvoletnim projektom *SLAVIT – slovensko v naravoslovje treh dežel*, v letih 2021–2024 pa s skupnim projektom *Zeleni sijaj – Z roko v roki vztrajnostno širimo obzorja, skupaj ustvarjamo mednarodna razvojna učna okolja s poudarkom na naravoslovju*, na vsebinah trajnostnega razvoja in krepitvi komunikacije za trajne medčloveške odnose Slovencev v Sloveniji in narodnostne manjšine v Avstriji in Italiji. Zato da omogočajo spodbudna učna okolja, so ravnateljice skupaj z učiteljicami in učitelji načrtovale in usklajevale različne šolske prakse in tako omogočile skupno mednarodno učenje in spoznavanje že več kot 100 dijakinjam in dijakom, če upoštevajo tudi cele razredne skupnosti, še 200 dijakinjam in dijakom več. V teh letih so se pri šolski praksi spoznali tudi učiteljski zbori, še posebej koordinatorke in neposredno vključeni učitelji in učiteljice. S takim skupnim delom razvijajo odlične šolske prakse, kjer je potrebno več dolgoročnega načrtovanja in usklajevanja. Ob izvedbi projektnih skupnih tednov so ob spremljavi pedagoškega dela zabeležili odlične mednarodne prakse, ki jih v vsakodnevnem šolskem okolju ne bi dosegli. Ob vrednotenju učinkov in rezultatov se je izkazala še večja aktivna vloga učiteljic in učiteljev oziroma dijakinjin in dijakov. S projektnim skupnim izobraževanjem zagotovo dosežajo trajne medčloveške odnose pri soudeleženi učiteljicah in učiteljih, dijakinjah in dijakih, njihovih družinah in vodjih šol.

Ključne besede: sodelovanje in usklajevanje, razvoj, učiteljski tim, prenos znanja, spodbujanje, spremljanje in vrednotenje, trajni medčloveški odnosi

Abstract

The headteachers and teachers of the Federal Gymnasium and the Federal Real Gymnasium for Slovenes in Klagenfurt (Austria), of the State Secondary School Državni znanstveni licej "France Prešeren" in Trieste (Italy) and of the Biotechnical Centre Naklo (Slovenia) have been working together in projects since the school years 2015/2016 and 2016/17 within the Mini SlavIT project. In the following school year their collaboration was upgraded by the two-year project SLAVIT - Natural Sciences of Three Lands in Slovenian and from 2021 to 2024 by the joint project Green Shine - Hand in hand we persistently expand our horizons, by creating international developmental learning environments with a focus on natural sciences, with sustainable development contents and strengthening communication for lasting people-to-people relations between Slovenians in Slovenia and the national minorities in Austria and Italy. In order to provide stimulating learning environments, the participating headteachers and the teachers have worked together to plan and coordinate different school practices, enabling more than 100 students (up to 200 more if whole class communities are included) to learn together and become better acquainted. Over the years, the teaching staff, especially the coordinators and the teachers directly involved, have also got to know each other through school practice so as to develop excellent examples of best practices where more long-term planning and coordination are needed. Within the project weeks, excellent international practices were observed when monitoring the teaching work, which would probably not have been achieved in a day-to-day school environment. The evaluation of impacts and results showed an even more active role of teachers and pupils. The project's collaborative learning activities certainly contribute to achieving lasting interpersonal relationships among teachers, students, their families and school leaders.

Key words: cooperation and coordination, development, teacher team, knowledge transfer, facilitation, monitoring and evaluation, sustainable human relations

1 Uvod

Naravoslovje, laboratorijske prakse, slovenski jezik, večkulturno okolje, tuji jeziki, življenje ob meji, raziskovanje in znanstveno okolje za mladino, ki obiskuje gimnazijo, za pripravo na študij, so bile prve ideje in podlage za iskanja okolja skupnega izobraževanja. Zamisel o tem, da bi gimnazijcem v prostoru Celovec–Trst–Naklo omogočili skupno izobraževanje, so smele ideje in želje marsikaterega očeta, matere, ki se v zamejstvu trudi in zavzema za živ materni jezik – slovenščino in povezanost s Slovenijo in mladino. Želja, da mladim posredujemo vedenje o izzivih življenja narodne manjšine in doživet narodni ponos, je bila osnovni temelj, ko smo se začeli delovno srečevati in pripravljati skupno projektno učno polje za skupno delo. Naše želje in zamisli gredo tudi v smer skupnega razreda, za kar bo potrebno še nekaj časa, da v vseh državah dozori in se vzpostavijo pogoji ter realne možnosti.

Skupaj nam je v teh letih že uspelo načrtovati in izvesti več odličnih šolskih praks. Od leta 2015 smo neposredno vključili v aktivnosti preko 100 dijakinj in dijakov. Skupaj smo razvijali prve ideje, pripravili skupni projekt, ki smo ga poimenovali SLAVIT (Slovenija, Avstrija, Italija). V SLAVIT-u smo razvijali naravoslovne teme in vsebine v slovenskem jeziku vseh treh dežel. Nadaljevali smo do projekta, ki ga trenutno izvajamo, Zeleni Sijaj, kjer z roko v roki vztrajnostno širimo obzorja.

Ko pogledamo aktualni čas, s skupnim delom dosegamo več ciljev, ki jih predvidevajo tudi novi dokumenti z naslova spodbujanja sodelovalnega in trajnostnega življenja.

Pri našem načrtovanju in izvedbi vsebin in programa vključujemo:

- kognitivni vidik (razumevanje trajnostnih izzivov in kompleksnosti medsebojnih povezav, iskanje inovativnih zamisli in alternativnih rešitev),
- vedenjski vidik (praktično delovanje v smeri trajnostnih preobrazb na osebni, družbeni in politični ravni) kot tudi
- socialni in čustveni vidik (oblikovanje temeljnih trajnostnih vrednot in stališč, spodbujanje empatije ter sočutja do drugih ljudi in planeta ter motiviranje za vodilno vlogo pri spremembah) (Kažipot, 2022).

Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj temeljita na transformativnem in kompetenčnem pristopu. Celostno in transformativno izobraževanje nagovarja učni kontekst in dosežke, pedagoške pristope ter učno okolje. Vključuje, razvija in poudarja naslednja kompetenčna področja: posebjanje vrednot trajnostnega razvoja, sprejemanje kompleksnosti v trajnostnosti, zamišljanje trajnostnih prihodnosti in ukrepanje za trajnostnost (Evropski okvir kompetenc za trajnostnost, 2022).

Pomen vloge vzgoje in izobraževanja za doseganje trajnostnega razvoja poudarja tudi Strategija razvoja Slovenije 2030 (v nadaljevanju SRS 2030), katere osrednji cilj je zagotoviti kakovostno življenje za vse. Za doseganje 2. cilja (Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo) SRS 2030 izpostavi nujnost uveljavitve koncepta trajnostnega razvoja, aktivnega državljanstva in etičnosti. Ta cilj se uresniči z upoštevanjem omejitev in zmožnosti planeta, ki naj tudi prihodnjim rodovom omogoči pogoje in priložnosti za življenje in blaginjo.

Vzgoja in trajnostni razvoj predvidevata usmerjene in inovativne pedagoške pristope, s katerimi mladi usvajajo znanje, razvijajo spretnosti in veščine ter postajajo ozaveščeni, opolnomočeni, informirani ter opremljeni za aktivno sodelovanje v družbeni preobrazbi v smeri trajnostnosti.

2 Mini Slavit

Sodelovanje med tremi gimnazijami v treh različnih državah, ki jih družijo sporazumevanje v slovenskem jeziku, se je začelo na omejeni, prostovoljni ravni, na osnovi želje, da bi se spoznali in začeli sodelovati na področju šolskih izmenjav. Vzpostavili smo povezavo in sodelovanje najprej med ravnateljicami in učitelji ter učiteljicami, ki koordinirajo sodelovanje na posameznih šolah, nato pa še med dijakinjami in dijaki preko e-Twinninga in s pripravljanimi sestanki za šolske izmenjave, ki so že od samega začetka potekale v treh sosednjih državah: v Sloveniji, Avstriji in Italiji.

V šolskem letu 2016/17 se je začelo sodelovanje pod imenom MINI SLAVIT. Poskusne tridnevne izmenjave v Naklem, Celovcu in Trstu so finančno podprle posamezne šole. Kot enega izmed glavnih ciljev projekta smo si zadali razširjanje in promocijo projektnih aktivnosti in rezultatov ter iskanje dodatnih finančnih sredstev za izpeljavo načrtovanih dejavnosti, ki so že takrat težile k temu, da dvignemo naravoslovne kompetence dijakinj in dijakov s poudarkom na kritičnem mišljenju in nadgradimo metode

poučevanja pri učiteljih z večjim poudarkom na naravoslovju in na aktivnih metodah dela ter k dijaku usmerjenem poučevanju s poudarkom na kritičnem mišljenju.

Zlasti zato, ker sta gimnaziji v Celovcu in Trstu prvenstveno namenjeni mlajši generaciji pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti, vlagamo veliko truda in energije v dvigovanje jezikovne kompetence dijakinj in dijakov, z velikim poudarkom na slovenskem jeziku. Delamo na tem, da bi ohranili in nadgradili stike med slovenskimi narodnimi manjšinami in matično državo.

V šolskem letu 2016/17 smo si s skupnimi močmi zamislili projekt SLAVIT in za financiranje našega sodelovanja izpolnili prijavnico za Erasmus+ razpis KA2.

3 SLAVIT – Slovensko v naravoslovje treh dežel

Projekt SLAVIT – Slovensko v naravoslovje treh dežel (Slovenija, Avstrija, Italija) je zaživel v šolskem letu 2017/18 in je prvi primer v mednarodnih izobraževalnih evropskih programih, ki je potekal v slovenskem jeziku. Namen projekta je bil kakovostnejše poučevanje naravoslovja v kontekstu trajnostnega razvoja in razvijanja kritičnega razmišljanja. Cilji pa so bili izboljšanje naravoslovnih kompetenc, izboljšanje sporazumevanja v slovenskem jeziku in uporaba novih didaktičnih metod. Projekt je predvideval več rezultatov: tri aktivnosti poučevanja – izmenjave, elektronski in tiskani vodnik, 24 map učnih dosežkov, slovar naravoslovnih izrazov v štirih jezikih, trojezičen strokovni priročnik, logotip in razstavo.

3. 1 Organizacija in priprava izmenjave

Biotehniški center Naklo je imel kot koordinator projekta po strokovnem znanju in opremljenosti najboljše pogoje za organizacijo in pripravo izmenjave, saj nudi dobro biotehniško infrastrukturo. Skrbel je za redne delovne sestanke šol partneric, na katerih smo se intenzivno spoprijeli s projektom, ki je zaživel po definiciji razpisa na evropski ravni v okviru Strateškega partnerstva med šolami iz različnih držav.

Z vidika vodstev treh šol partneric je bilo treba sprva nagovoriti in navdušiti za večletno medregionalno projektno učenje kolegice in kolege, ki bi zavzeto snovali in sodelovali v delavnicah in znali deliti veselje za mednarodno učenje z dijakinjami in dijaki.

Projektno delo je močno odjeknilo v šolskem vsakdanu, kar je pomenilo s strani administracije in vodstva šol predvsem redno komunikacijo tudi s celotnim profesorskim zborom. Zavedajoč se, da bo posamezno 14-dnevno delo na terenu v Sloveniji, Italiji in Avstriji močno vplivalo na reden pouk v razredih, je bilo treba najti pritrdilno soglasje v profesorskem kolegiju. Vrstili so se sestanki in konference, na katerih smo preverjali konkretne možnosti sodelovanja. Na vsaki šoli partnerici je interno koordinacijo timskega dela prevzela kolegica – v Naklem Bernarda Božnar, v Trstu Irene Pecchiar in v Celovcu Irina Kert.

Za ta projekt jim je uspelo navdušiti skupino dijakov in dijakinj ter njihove starše, ki so ob povratnih projektih tednih gostili dijakinje in dijake iz sosednjih držav.

3. 2 Izvajanje projekta

V okviru dobrih **dveh let trajajočega projektne delo** so si mladi izmenjali rezultate delavnic in ustvarjali skupne prezentacije tudi preko digitalnega programa e-Twinning. Ker šola ni svet zase, temveč bistven dejavnik v družbenem sistemu, ki ga sooblikuje,

smo se zavedali pomena širjenja rezultatov tako na spletnih straneh vseh treh šol partneric kot tudi v javnih občilih (v časopisih, na televiziji in v digitalnih medijih). Vsebinsko gradivo za to so izdelali mladi v okviru skupnih delavnic, vsakič ob zaključku dvotedenskega projektnega dela na terenu.

Prvo srečanje je potekalo maja 2018 v Naklem, kjer so se mladi spoprijeli s tematiko *Voda in hrana za trajnostni razvoj*. V okviru zanimivih projektnih dni so mladi odkrivali naravo v neposredni okolici Biotehniškega centra. Šotorili so v zavarovanem območju in krajinskem parku Udin Boršt, spoznavali gozd kot življenjski prostor in si s tem pridobili več znanja o življenju v naravi in posebnostih kraških pojavov, hkrati pa odkrivali tudi (šolski) vsakdan mladih onstran državne meje, ker so prebivali pri družinah svojih sovrstnikov. Spoznavali so prvine raziskovalnega dela v naravi, usvojili so osnovne veščine preživetja v naravi, krepili svojo fizično kondicijo ter spoznavali svojo kulturno dediščino v prostoru.

Drugi del projekta je potekal meseca oktobra 2018 v Celovcu. Tema je bila *Trajnostni razvoj koroške regije*. Pestri spored izmenjave je poleg zanimivih delavnic pri kemiji in fiziki vseboval tudi geografsko–turistično poglobljanje z izleti v mesto Celovec, v naravni park Dobrač, v Čepo ter na gorsko kmetijo. Izmenjava je omogočila tudi vpogled v projektni menedžment, medijsko delo in ravnanje z novimi informacijskimi tehnologijami. Dijakinje in dijaki so začeli delovni teden z jedratim, hkrati pa zajetnim teoretičnim uvodom. Nato so se razdelili v skupine in po navodilih strokovnjaka začeli z varnim eksperimentiranjem s plini in fizičnimi pojavi, kot je npr. poskus s tekočim dušikom ali barvitost laserskega dela s pomočjo barvnega stroboskopa. Skupni cilj delavnic je bil tudi spoznavanje in vrednotenje lepote narave okoli nas, saj eksperimentiranje predstavlja realno in neposredno srečevanje s kemičnimi in fizikalnimi fenomeni ter odlično pripomore do razumevanja narave in zakonitosti v njej. Izmenjava znanja in socialno druženje je na mlade naravoslovce učinkovalo zelo pozitivno. Po besedah sodelujočih je bilo „povezovanje zelo pomembno, ker ob tem lahko spoznavam druge delovne navade, mednarodno timsko delo in skupno učenje,“ je menil Jakob Kralj, dijak Znanstvenega liceja Franceta Prešerna. Nika Justin z Biotehniškega centra v Naklem pa je „predvsem uživala pri delu v naravi,“ pri čemer je bolje spoznavala Koroško. Debora Stern s slovenske gimnazije v Celovcu pa je poudarila pomembnost socialnega druženja, saj „je bila izmenjava zelo zabavna (...) in smo se tudi veliko naučili.“ Zanimivo je vedeti, da „smo tudi mi Korošci spoznali domovino z drugega zornega kota.“ (vsi citati iz Skupnost 1/20128, str. 6, 7)

Tretji (zaključni) del se je odvijal 2019 v Trstu, kjer so se mladi spoprijeli s tematiko *Voda od Glinščice do Štivanja*. Dijakinje in dijaki so spoznavali hidrološke, ekološke in biološke značilnosti obalnega morskega ekosistema. Posvetili so se zaskrbljujočemu problemu plastičnih odpadkov in mikroplastiki ter vplivom teh na življenje organizmov v morju in na obalah. Zaključni del pa je vseboval tudi spoznavanje kulturno-literarne in zgodovinske posebnosti ter kulturno dediščino tržaške pokrajine. V okviru projekta so mladi pridobivali na ključnih kompetencah kritičnega razmišljanja, reševanja problemov, sodelovanja in ustvarjalnosti ter medpredmetnega povezovanja s fiziko in kemijo, skratka usvojili so naravoslovne in državljanske kompetence.

4 Zeleni Sijaj

V okviru projekta Zeleni Sijaj smo si zadali sledeče cilje:

- Priznavanje učnih izidov za udeležence čezmejnne mobilnosti.
- Spoznavanje ciljev Združenih narodov 2030.
- Projektno delo.
- Poglobitev slovenščine.
- Zapisi intervjujev in novinarskih člankov.
- Sklepanje novih prijateljstev.

V šolskem letu 2021/22 so učiteljice in učitelji z dijakinjami in dijaki preučili cilje Združenih narodov 2030 pri različnih učnih predmetih. Pred srečanji so potekale aktivnosti v *e-Twinning* učilnici. Na pobudo BC Naklo so si udeleženci iz treh držav v decembru 2021 izmenjali Veselo pošto, tržaški Znanstveni licej je pripravil natečaj za izbiro logotipa, Zvezna gimnazija iz Celovca je pa poskrbela za spodbujanje pitja vode. Na projektnem srečanju smo določili, da bo prva izmenjava potekala v Naklem, druga v Trstu, tretja pa v Celovcu.

V maju 2022 sta skupini šestih dijakinj in dijakov iz Trsta in Celovca en teden gostovali v Biotehniškem centru Naklo. Bivali so pri družinah, na šoli in v okolici so oblikovali vrsto delavnic, pisali so novinarske članke v skupinah in po izmenjavi so dijaki predstavili izkušnjo sošolcem.

V septembru 2022 so vsi udeleženci pripravili fotozgodbe domačega kraja.

V septembru 2022 je potekala izmenjava na ZL Franceta Prešerna v Trstu. Diakinje in dijaki iz Celovca, Naklega in Trsta so obiskali otok Kona in spoznavali ekosistem ob izlivu Soče in italijanski Državni inštitut za oceanografijo in eksperimentalno geofiziko OGS v Briščkih pri Trstu. Pisali so novinarske članke v skupinah in izdelali karijerne mape.

Dijaki so izmenjavo predstavili sošolcem, v septembru 2023 so izvedli tudi fotonatečaj o vodi. Razstava fotografij gostuje na vseh treh gimnazijah.

Izmenjava na ZG/ZRG za Slovence je potekala od 17. 9. do 22. 9. 2023. V tem tednu so dijaki obiskali sotesko Čepe, visokogorske kmetije in hidroelektrarne ob Dravi. Izvedli so likovno delavnico z izdelovanjem glinenih izdelkov. O dejavnostih so dijaki pisali novinarske članke v skupinah, izdelovali so karijerne mape in o vseh aktivnostih poročali ob zaključku projekta sošolcem na šolah. Rdeča nit dejavnosti so cilji Združenih narodov do leta 2030.

Mreženje učiteljev in predstavitev dobrih praks so potekale novembra 2021 v Celovcu, marca 2023 v Trstu in novembra 2023 v Naklem na mednarodni konferenci „Ko učim, gradim“. Koordinatorke so pripravile dvanajst primerov dobrih praks poučevanja, ki vzgajajo dijake za boj proti podnebnim spremembam. Soudeleženi učitelji, učiteljice in ravnatelji so se dogovorili o možnosti priznavanja kompetenc in učnih izidov, pridobljenih v okviru mobilnosti v tujini.

5 Pogled ravnateljic na prehojeno pot

Kot je v verzih Pesem o pesmi zapisal Tone Pavček (2010): »Iz nič se zmeraj začenja, iz molka in iz jecljanja. Potem se mukoma vzpenja kvišku – do . . . Od tu se pesem začenja pa najsi shodi ali obupa; pesem, ki ničesar ne menja, le utrjuje bilčico upa.« Tako smo vodje šol in širše podporno okolje na vseh treh straneh meje začeli na začetku skupaj razmišljati, kako pripraviti taka učna okolja, ki bodo mladim omogočala

skupno učenje, povezovanje in tudi trajna prijateljstva (Kmečka izobraževalna skupnost iz Avstrije, Deželni urad iz Italije in Avstrije, Ministrstvo za izobraževanje in znanost iz Slovenije). Najprej smo začeli z medsebojnim spoznavanjem in snovanjem internega projekta MINI SLAVIT, kjer smo se spoznavali tudi z učiteljicami in učitelji, še posebej s koordinatorji in s projektnim timom sodelavcev.

Na začetku smo definirali nekatere skupne strateške usmeritve in naše potrebe: Kako razviti tako učno okolje v gimnazijskih programih, ki bo omogočalo, da dijakinje in dijaki razvijajo uporabno naravoslovno znanje in kritično mišljenje, kako v togem gimnazijskem predmetniku organizirati medpredmetno projektno delo, kako doseči, da učitelji lahko razvijajo nove šolske prakse, kako bogatiti slovenski jezik pri narodni manjšini, kjer se znanje slovenščine pri mladih izgublja, zaposlovalci pa želijo pri svojih zaposlenih znanje slovenščine in tujih jezikov (Poročilo projekta SLAVIT).

Odločitev, da pripravimo skupni Erasmus+ projekt, je bila prava, saj nam je omogočal tudi finančno podporo in jasno definiranje, spremljanje in evalviranje zastavljenih ciljev in doseganje le-teh (doseganje ključnih kompetenc, karijerne mape, slovar naravoslovnih izrazov v 4 jezikih: slovenskem, nemškem, italijanskem in angleškem jeziku, naravoslovne učne ure s pripravami in gradivi, trajnostna okolja, medkulturno povezovanje, spoznavanje življenja Slovencev na vseh treh straneh meje, raziskovalne metode, učna okolja za razvijanje kritičnega mišljenja, potujoča razstava, strokovni članki, ne nazadnje oblikovanje skupnega logotipa projekta . . .).

V teh letih smo zgradili veliko medčloveških vezi, z vsemi tremi učiteljskimi zbori ustvarili več naravoslovnih, trajnostnih učnih okolij v slovenskem jeziku. Ponosni smo, da je bil prav zaradi te dodane vrednosti projekt prepoznan kot inovativen in kot tak tudi nagraden. S skupnim načrtovanjem, delom in poučevanjem ter evalviranjem smo se dobro spoznali, se naučili tudi medsebojno zaupati in tako ustvarjati pogoje za medsebojno vrednotenje (priznavanje) pridobljenih učnih vsebin, ki udeleženi mladim omogoča še bolj aktivno delo na izmenjavah.

Na 14-dnevnih izmenjavah so tako učiteljice in učitelji kakor tudi dijakinje in dijaki spoznavali in sooblikovali kakovostno poučevanje in učenje naravoslovnih vsebin v slovenskem jeziku. Dijakinjam in dijakom smo želeli nuditi učna okolja, ki jim omogočajo, da si pridobivajo trajno znanje, in jim odkrivajo osebne sposobnosti. Za izpeljavo projektne zamisli je bilo treba premostiti marsikatera šolsko-organizacijske izzive. Ker šolski sistemi v naših deželah ne predvidevajo možnosti dvotedenske odsotnosti od poučevanja (izjema je bolniško stanje), smo potrebovali dodatne spremljevalke in spremljevalce za dijakinje in dijake. V času projektnih tednov smo potrebovali didaktično okrepitev. To je pomenilo za vsako šolo razširitev timske dejavnosti. Kar je sprva pomenilo za reden pouk na šolah precejšnje dodatno administrativno delo, se je srednje- in dolgoročno izcimilo kot dodatna pedagoška vrednost, ker so se kolegice in kolegi vedno bolj zavedali pomembnosti skupnega pedagoškega dela. Izkušnje, ki smo si jih pridobili tekom projekta, so zapustile svojo sled v pedagoškem pristopu pri posredovanju učne snovi. Dodatno je treba izpostaviti, da na projekte vezan pouk tako pri mladini kot pri učiteljicah in učiteljih krepi družbeno demokratično zavest, saj je treba delati skupno na zastavljenih ciljih oz. najti odgovore na marsikatera odprta vprašanja.

Večplastno aktiviranje šolske skupnosti pri osnovanju, izpeljavi in evalvaciji projektov sodelovanja z drugimi šolami neizogibno privede tudi do oblike interne prevetritve:

soočanja in izmenjave mnenj, izkušenj, predlogov ter pogledov med učnim kadrom in krajevnimi uporabniki oziroma dijakinjami, dijaki in njihovimi družinami. Zlasti pri pripravi skupnih dejavnosti in izmenjav oziroma gostovanj marsikdaj pride do dodatnega razmisleka o močnih in šibkih točkah na šoli, kjer smo v službi, o ovrednotenju in predstavitvi znamenitosti krajev in okolij, v katerih se nahaja in deluje šolska skupnost, o zadevah, ki jih jemljemo kot samoumevne, pa večkrat niso. Gre za ogromno, pri taki obliki medšolskega sodelovanja pogosto na prvi pogled neopazno dodano vrednost, ki pa je izredno dragocena za obstoj in rast šolskega delovanja.

6 Zaključek

Naš pogled je usmerjen v prihodnost. Še vedno je dolgoročni cilj skupen program, ki bo omogočal skupno izobraževanje dijakom v gimnazijskem programu v vseh treh državah. Dijakinje in dijaki bi se v tem delu izbirnega programa skupaj izobraževali v prvih treh letnikih, v četrtem letniku pa zaključevali v matični šoli z državno maturo, ki je predvidena za posamezno državo. V tednih ali mesecih skupnega izobraževanja bi lahko vzpostavili močne medosebne odnose, ki bi gradili povezan, medkulturni, socialni in posredno tudi ekonomsko-gospodarski prostor. Predvidevamo, da bodo rezultati skupnih projektov dober temelj za pripravo in udejanjanje takega odprtega učnega okolja.

7 Viri in literatura

Uradni list Evropske unije. *Priporočilo sveta z dne 16. junija 2022 o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj* (splet). 2022. (citirano 30. 10. 2023). Dostopno na naslovu: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(01)).
Bianchi, G., Pisiotis, U., Cabrera, M.: *GreenComp Evropski okvir kompetenc za trajnostnost* (splet). 2022. (citirano 30. 10. 2023). Dostopno na naslovu: file:///C:/Users/Skrbnik/Downloads/JRC128040_018.pdf
Bianchi, G., Pisiotis, U., Cabrera, M. *GreenComp Evropski okvir kompetenc za trajnostnost. Poročilo skupnega raziskovalnega središča v okviru znanosti za politiko* (splet). 2022. (citirano 30. 10. 2023). Dostopno na naslovu: <https://www.zrss.si/pdf/greencomp.pdf>
Strategija razvoja Slovenije 2030. <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/izvajanje-strategije-razvoja-slovenije-2030/>